

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 652/2022-9

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED]

[REDACTED], proti postupu Krajského súdu v Nitre v konaniach vedených pod sp. zn. 4 Ntok 1/2022 a 4 Ntok 2/2022 a proti postupu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 10. novembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom všeobecných súdov označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje tiež priznať primerané finančné zadost'učinenie vo výške 20 000 eur a žiada o ustanovenie advokáta.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ bol Krajským súdom v Nitre (ďalej len „krajský súd“) odsúdený v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 2/2005 pre spáchanie trestných činov lúpeží. V roku 2022 sa dozvedel, že nebol pozbavený slobody zákonným spôsobom, a v marci podal návrh na povolenie obnovy konania, o ktorom sa vedie konanie pod sp. zn. 4 Ntok 2/2022 (ďalej len „prvé napadnuté konanie“).

3. V konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 1/2005 bol sťažovateľ krajským súdom odsúdený za vraždu. Po zistení skutočností, z ktorých vyplýva, že bol odsúdený nezákonne a že je nezákonné jeho pozbavenie osobnej slobody v trvaní 21 rokov, sa v marci 2022 domáhal povolenia obnovy konania. Konanie je vedené pod sp. zn. 4 Ntok 1/2022 (ďalej len „druhé napadnuté konanie“).

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Návrh na povolenie obnovy konania v prípade sťažovateľa spadá do rámca čl. 5 ods. 4 dohovoru a na oboch stupňoch dĺžka konania nemôže presiahnuť dva a pol mesiaca. Avšak prvé napadnuté konanie trvá už 7 mesiacov, a to len na súde prvého stupňa. V druhom napadnutom konaní nespravil krajský súd do vyhotovenia ústavnej sťažnosti (7 mesiacov) vo veci ani len pojednávanie. To znamená, že v prípade návrhov v napadnutých konaniach, ktorými sťažovateľ napadol nezákonnosť pozbavenia slobody, došlo k porušeniu označených práv.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Na predbežnom prerokovaní ústavný súd potom preskúmal, či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

6. Sťažnosť obsahuje formálne nedostatky, chýba všeobecná náležitosť (plnomocenstvo na zastupovanie advokátom) a osobitná náležitosť návrhu na začatie konania (konkrétne skutkové a právne dôvody). Napriek absencii právneho zastúpenia sťažovateľa a prítomnosti viacerých nedostatkov niektorých zákonom ustanovených náležitostí ústavnej sťažnosti (právne a skutkové dôvody) ústavný súd nepovažoval za potrebné vyzývať sťažovateľa na doplnenie jeho podania. Vyhodnotil ho za obsahovo natoľko zrozumiteľné, že umožňuje realizovať ústavný prieskum a ani prípadné doplnenie sťažnosti by nemohlo privodiť iné rozhodnutie o nej.

7. Podstatou ústavnej sťažnosti je porušenie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. obsahovo zodpovedajúceho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na urýchlené rozhodnutie o zákonnosti pozbavenia slobody podľa čl. 5 ods. 4 dohovoru postupom krajského súdu v dvoch napadnutých konaniach o povolenie obnovy trestných konaní.

8. Ústavný súd konštantne vychádza z príslušnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva, z ktorej možno vyvodiť, že pod ochranu čl. 6 dohovoru nespadá konanie o mimoriadnych opravných prostriedkoch, za ktoré treba bezpochyby považovať aj konanie o návrhu na obnovu konania (IV. ÚS 382/09, m. m. I. ÚS 5/02, A. B. v. Slovenská republika, rozsudok zo 4. 3. 2003 a v ňom odkaz na ďalšiu judikatúru), pretože v tomto konaní ide o vydanie rozhodnutí, ktoré priamo nesúvisia s rozhodnutím o právach a záväzkoch občianskoprávného charakteru alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti adresátom práv podľa tohto ustanovenia dohovoru (o tom už bolo právoplatne rozhodnuté v pôvodnom konaní, v tomto prípade v konaniach vedených krajským súdom pod sp. zn. 1 T 1/2005 a 1 T 2/2005, ktorých obnovu sťažovateľ navrhoval). Ochrany práv obsiahnutých v čl. 6 dohovoru je možné domáhať sa až v obnovenom konaní, t. j. po tom, ako bolo

príslušným všeobecným súdom právoplatne rozhodnuté o povolení obnovy konania (II. ÚS 196/2019).

9. Ústavný súd obdobne nepriznal sťažovateľovi záruky uvedené v označenom čl. 5 ods. 4 dohovoru, pretože tieto nemožno vzťahovať na konanie o návrhu na povolenie obnovy konania v prospech obvineného. Úprava obsiahnutá v čl. 5 dohovoru kladie dôraz na to, aby pozbavenie osobnej slobody konkrétnej osoby bolo zákonné, t. j. v súlade so zákonom. Toto však nie je predmetom konania o povolení obnovy. Podanie návrhu na obnovu konania bez ďalšieho nespochybňuje zákonnosť titulu, na základe ktorého je osoba vo výkone trestu pozbavená osobnej slobody, a nevyvoláva ani účinky konania, v ktorom by sa mohla preskúmavať zákonnosť pozbavenia osobnej slobody, v tomto prípade sťažovateľa. Inak povedané, predmetom konania o návrhu na povolenie obnovy nie je a nemôže byť preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o pozbavení osobnej slobody sťažovateľa, ktorým je v tom čase právoplatný rozsudok. *Ratio materiae* sa čl. 5 ods. 4 dohovoru na sťažovateľom napadnuté konania nevzťahuje (II. ÚS 491/2013).

10. Aj preto je už na prvý pohľad zrejmé, že k porušeniu sťažovateľom označených práv podľa dohovoru v napadnutých konaniach dôjsť nemohlo a jeho návrh je v tejto časti zjavne neopodstatnený, čo ústavný súd viedlo k jeho odmietnutiu na predbežnom prerokovaní podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

11. Právna neistota sťažovateľa bola odstránená právoplatnými rozsudkami krajského súdu v konaniach vedených pod sp. zn. 1 T 1/2005 a 1 T 2/2005 v spojení s rozhodnutiami odvolacieho súdu. Rozhodnutia vydané v týchto pôvodných trestných konaniach predstavujú dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní tej istej osoby pre ten istý skutok pokračovať, pokiaľ nebola povolená obnova konania. Dôvod, pre ktorý nemožno v trestnom stíhaní pokračovať, odpadne len za predpokladu nadobudnutia právoplatnosti rozhodnutia o povolení obnovy konania, keď by krajský súd bez ďalšieho návrhu vec znovu prejednal. V tomto štádiu by už preto išlo o rozhodovanie o hmotnom práve a odstránenie stavu právnej neistoty v primeranej lehote právoplatným rozhodnutím, a teda by prichádzala do úvahy aj aplikovateľnosť čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru v časti týkajúcej sa práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, resp. v primeranej lehote (*mutatis mutandis* III. ÚS 191/02, I. ÚS 24/03, IV. ÚS 185/04, III. ÚS 18/05, I. ÚS 63/05, III. ÚS 107/06, IV. ÚS 171/2022).

12. S ohľadom na uvedené skutočnosti a v súlade s doterajšou rozhodovacou činnosťou ústavného súdu (pozri napr. aj I. ÚS 444/2014, II. ÚS 264/2014, III. ÚS 772/2016, II. ÚS 667/2017, IV. ÚS 611/2021) preto neprichádza do úvahy, aby ústavný súd postup krajského súdu v napadnutých konaniach po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie kvalifikoval ako porušenie označených práv sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, preto ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde odmietol pre jej zjavnú neopodstatnenosť, zohľadniac aj ďalej uvedené okolnosti.

13. Nad rámec uvedeného ústavný súd poznamenáva, že zo samotnej odpovede predsedu krajského súdu č. k. SprS 3024/2022 z 18. októbra 2022, na ktorú sťažovateľ odkazuje, vyplýva, že krajský súd v doterajšom priebehu druhého napadnutého konania vykonával úkony (ustanovil sťažovateľovi obhajcu, vyzval obhajcu na doplnenie návrhu, po doplnení návrhu ho zaslal na vyjadrenie

prokuratúre, poskytol na základe žiadosti sťažovateľa primeraný čas na štúdium veci a napokon určil termín neverejného zasadnutia, na ktorom rozhodol o návrhu).

14. V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti zistil, že krajský súd v prvom napadnutom konaní rozhodol na verejnom zasadnutí uznesením z 29. septembra 2022 o zamietnutí návrhu sťažovateľa na povolenie obnovy konania. Rozhodnutie nebolo doteraz písomne vyhotovené z dôvodu predĺženia zákonnej lehoty. V druhom napadnutom konaní krajský súd rozhodol na neverejnom zasadnutí uznesením z 15. novembra 2022 o odmietnutí návrhu sťažovateľa a uznesenie ešte písomne nevyhotovil.

15. V prvom napadnutom konaní boli sťažovateľ a jeho obhajca prítomní pri vyhlásení rozhodnutia na verejnom zasadnutí z 29. septembra 2022. Ústavný súd zohľadnil, že aj v tomto konaní krajský súd musel rovnako ako v druhom napadnutom konaní vykonať úkony pred uskutočnením verejného zasadnutia, v dôsledku čoho sa ani doterajšia dĺžka tohto prvého napadnutého konania nejaví ústavnému súdu ako poznačená zbytočnými priet'ahmi. Na tomto závere nič nemení ani predĺženie lehoty na vypracovanie rozhodnutia do 20. decembra 2022.

16. Zistené časové súvislosti, ktoré sťažovateľ ústavnému súdu ani rámcovo nespomenul, podľa názoru ústavného súdu poskytujú dostatočný základ pre záver, že krajský súd postupoval s prihliadnutím na celkovú namietanú dĺžku napadnutých konaní (7 mesiacov) dostatočne plynule a sústredene a že sťažovateľove tvrdenia o zbytočných priet'ahoch nie sú opodstatnené.

17. V prípade, keď ústavný súd zistí, že postup všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, nevysloví porušenie základného práva zaručeného v tomto článku (II. ÚS 57/01, III. ÚS 30/03) alebo sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (I. ÚS 27/02, III. ÚS 199/02, I. ÚS 197/03, I. ÚS 38/04).

18. S prihliadnutím na uvedené by ústavnému súdu neostávalo iné, iba z tohto dôvodu ústavnú sťažnosť odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde pre jej zjavnú neopodstatnenosť.

19. Sťažovateľ za porušovateľa označil aj Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“), ktorému vec doteraz nebola predložená na rozhodnutie. Najvyššiemu súdu nie je možné pričítať doterajšiu dĺžku napadnutých konaní vedených na krajskom súde, pokiaľ žiadnym spôsobom nemohol ovplyvniť dĺžku rozhodovania o návrhoch na povolenie obnovy konania, a preto aj v tejto časti ústavnú sťažnosť sťažovateľa pri jej predbežnom prerokovaní ústavný súd odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

20. V ústavnej sťažnosti sťažovateľ ani nenaznačil, či využil postup podľa § 55 ods. 3 a nasl. Trestného poriadku, ktorý ústavný súd považuje za prostriedok ochrany práv, ktorý osobitný predpis účinne poskytuje a na ktorého použitie je oprávnený (II. ÚS 31/09, IV. ÚS 296/2010, IV. ÚS 113/2012, II. ÚS 531/2017, III. ÚS 263/2021, IV. ÚS 128/2022, I. ÚS 593/2022). Nič mu nebráni v tom, aby tento právny prostriedok ochrany svojich práv v súčasnom štádiu napadnutého konania využil. Zároveň v konaní pred ústavným súdom nijakým spôsobom neuvádzal, a teda ani následne nepreukázal, že by právne prostriedky, ktoré mu priznáva zákon na ochranu jeho práv alebo právom chránených záujmov, nevyčerpal z dôvodov hodných osobitného zreteľa (§ 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde). Tieto úvahy preto zároveň (popri už uvedenom) zakladajú dôvod

na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako neprípustnej podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde v spojení s § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

21. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku sa ústavný súd ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho ústavnej sťažnosti nezaoberal.

K žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom:

22. Ústavný súd môže podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde ustanoviť fyzickej osobe alebo právnickej osobe právneho zástupcu, ak taká osoba o to požiada, ak to odôvodňujú jej majetkové pomery a nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti. Tieto tri predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom musia byť splnené súčasne. Ak hoci len jeden z týchto predpokladov nie je splnený, nemožno právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom ustanoviť (I. ÚS 333/2020). V prípade ústavnej sťažnosti, pri ktorej je daný dôvod na jej odmietnutie, ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a preto neboli splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom a ústavný súd žiadosti sťažovateľa podľa § 37 ods. 1 zákona o ústavnom súde nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 13. decembra 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu